

Energiaügyi Minisztérium
részére

Tárgy: EPR Rendelet hatása a szikvíz töltő iparosokra

Tisztelt Minisztérium!

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működésének részletes szabályairól szóló 80/2023. (III. 14.) Korm. rendelet (továbbiakban: EPR Rendelet) módosításával kapcsolatban a szikvizes vállalkozókat országosan tömörítő Békési Ipartestület Szikvizes Tagozata kérésére az Ipartestületek Országos Szövetségének támogatásával az alábbi észrevételeket tesszük, orvoslás céljából.

A Szövetségünk célja, hogy a tagjai érdekeit a legmagasabb szinten képviselje. A Rendelet 2023. július 1-jei hatályba lépése miatt a szikvizes szakmára járó kötelezettségek enyhítése, vagy teljes megszüntetése érdekében az alábbi, a szakmát érintő nehézségekre hívjuk fel a figyelmet, és a kitűzött cél elérésére kínálunk ésszerű, szakmai megoldási javaslatot.

Az általunk képviselt tagok olyan szikvíz töltő iparosok, akiknek a terméke az egyik legkörnyezetbarátabb csomagolási formában kerül piacra. A szikvíz egy olyan 1829 óta ismert, Jedlik Ányos nevéhez fűződő magyar találmányon alapuló termék, amely **2013-ban hungarikumnak minősítettek** Magyarországon.

A termék sajátossága, hogy a palackba legalább 7 bar nyomás alatt szén-dioxid gázzal dúsított víz kerül, amelyet csak speciális nyomást tartó edény, – régebben főként üveg palack – úgynevezett PRB (plastic returnable bottle) palack bír el. Ez a szénsavval dúsított víz szifonfejen keresztül nyerhető ki a palackból és fogyasztható a vevő számára. Ezen PRB palack többször, legalább 300 alkalommal újra tölthető az életciklusa (3-5 év) alatt.

A Magyar Agrárgazdasági Minőségi Díj átadásának keretében készült a felmérés, amely szerint, **ha minden termékünket egyszer használatos palackba csomagolnánk kb. 3.000.000 darab palackot használnánk el 3 év alatt. Ezzel szemben a szikvíz töltő iparosok a három év alatt mindössze kb. 70.000 darab palackot selejteznek le.**

A fentiekre tekintettel fontos kiemelni, hogy a szikvíz töltő iparág **sajátos technológiával működik**, annak **sajátos alapanyagaival és sajátos csomagolásával**. Az alábbiakban összefoglaljuk azokat a kihívásokat, amellyel szembe kell néznie a szikvíz töltő iparosoknak az EPR Rendelet alapján, ha a jelenleg tervezett csomagolás tekintetében fizetendő kiterjesztett gyártói felelősségi díj (EPR díj) fizetésére kötelezetté válnának.

Ezek:

1. A csomagoló fizet

Az EPR Rendelet 6. § b) pontja, és az 1. melléklet 1.1. pontja alapján, 2023. 07. 01. napjától **kiterjesztett gyártói felelősségi díjfizetési** kötelezettséget állapít meg **a csomagolás első belföldi forgalomba hozója, vagy saját célú felhasználója részére.**

A csomagolás, mint tevékenység után EPR díj bevezetése azt jelenti, hogy a 2012.01.01. óta érvényben lévő, jól kidolgozott, és hosszú időn keresztül finomított környezetvédelmi termékdíj szabályozással ellentétben, **az EPR díjat nem a csomagolószer gyártó gazdálkodóknak, hanem a bárminemű, legkisebb mértékű csomagolást végző gazdálkodóknak kell nyilvántartani, bevallani, és megfizetni.**

A szikvíz töltő iparosok tevékenységét tekintve megállapítható, hogy csomagolást hoznak létre, amikor a szikvizes palackba (PRB palack) a szikvizet betöltik és megvalósítják a PRB palack **első belföldi forgalomba hozatalát** azzal, hogy a vevő az **első vásárláskor megfizeti** a palack árát (a szikvíz árával együtt), azaz megszerzi annak tulajdonjogát – megvalósul az EPR Rendelet 16. § (1) bekezdése alapján a csomagolás első belföldi visszerhes átruházása. Innentől kezdve ez az újra használható csomagolás a **vevő tulajdonát képezi** és újra töltés céljából ismét megtöltésre hozhatja a szikvíz töltőhöz.

Bár a szennyező fizet elv érvényesítése alátámaszthatná ezt a szabályozást, mégis a fenti módosítással létrejövő EPR díjfizetési kötelezettséggel kapcsolatban felmerülő, **alábbi problémák lényegesen nagyobb terhet, több adminisztrációt jelentenek mind a vállalkozói, mind az ellenőrzési vonalon.** Az eredményes környezetvédelmi célok megvalósítása könnyebben, átláthatóan elérhető a csomagolószer gyártókon keresztül.

2. Visszalépés a 2010. előtti problémás évekhez

A jelenleg érvényben lévő *környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény* (Továbbiakban: Ktdt. Tv.) 2012.01.01. napján hatályba lépése előtti időszakban *a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény* (Továbbiakban: Régi Kvtv. Tv.) hasonló logika szerint szabályozta a csomagolás termékpályát. A Régi Kvtv. Tv. alapján 2011.12.31. napjáig környezetvédelmi termékdíj-fizetési kötelezettsége keletkezett a csomagolás gyártójának (vagyis a csomagolást végző gazdálkodónak). Számos gazdasági szereplő, hatóság, érdekképviselői szerv javaslatai alapján, és többszörös szakmai egyeztetéseket követően az új Ktdt. Tv. a csomagolás, mint tevékenység helyett a csomagolószer gyártója/forgalomba hozója részére vezette be a fizetési kötelezettséget. **Vagyis a jelenleg bevezetésre kerülő csomagolási tevékenységre vonatkozó EPR díj - elfelejtve a 2010. előtti években felszínre kerülő hibákat -, egyértelműen visszalépést jelent a 2010. előtti, problémákat generáló időszakhoz.**

A környezetvédelmi termékdíj összegéből bár levonható lesz az EPR díj összege, azonban egy PRB palack esetében a **környezetvédelmi termékdíjat a csomagolószer gyártója** fogja megfizetni és áthárítani a vevőre (szikvíz töltő iparosra). **Az EPR díjat pedig a szikvíz töltő - mint a csomagolás első belföldi forgalomba hozója - fogja megfizetni.** Ezért mivel **nem mindkét díjat a szikvíz töltő vallotta be és fizette meg,** így mindkét piaci szereplőnek párhuzamos nyilvántartási, és adatszolgáltatási kötelezettsége keletkezik ugyanarra a termékre. Ez egyértelműen az adminisztráció egyszerűsítés helyett az **adminisztráció duplikálásával** járna.

Bár a környezetvédelmi termékdíj-tétel „nullázása” lehetőségként nyitva áll a szikvíz töltő iparosok részére, de ez további adminisztratív kötelezettségeket vonna csak maga után. Az alább megfogalmazott javaslatunk megtartaná a 2010-ben elért eredményeket. A bevált, és jól működő gyakorlatot.

3. Több ezerszeres kötelezett

A szikvízipart ismerők előtt köztudott, hogy a csomagolószer gyártó vállalatok, és a csomagolást végző gazdálkodók száma között **óriási különbség van**. Jól szemlélteti a különbséget, hogy amíg a Csomagolási és Anyagmozgatási Országos Szövetség honlapján jelenleg 49 db, csomagolószer gyártásával, és feldolgozásával, valamint forgalmazásával foglalkozó tagvállalat szerepel, addig a KSH legfrissebb adatai szerint 1 831 782 db regisztrált vállalkozó van ma Magyarországon. Ha csak csekély 50 %-os szinten fogadjuk el, hogy egy vállalkozás tevékenysége során valamilyen csomagolási tevékenységet végez, és túlzóan megtízszerezzük a csomagolószer gyártók számát akkor is **több mint ezerszeres azon vállalkozók száma, akik csomagolást végeznek, azokkal szemben, mint akik csomagolószer gyártással, és forgalmazással foglalkoznak.**

Miközben a hazai kkv-k százezreinek adminisztrációs terhei csökkennének, eleget tudunk tenni az EU Bizottság által megfogalmazott *Gondolkozz előbb kicsiben* alapelvnek is!

4. Fizetési hajlandóság csökken, információ elakad

A kisebb vállalkozások nehezebben küzdenek meg az adminisztrációs terhekkkel, így minden többlet adminisztráció negatív hozzáállást, és ellenállást vált ki. Emellett a már most is jelentősen leterhelt vállalkozások nagy részéhez lényegesen nehezebben jutnak el információk, és azok sem biztosan pontosak. Az EPR díjfizetéshez kapcsolódó nyilvántartási, regisztrációs, nyilvántartásba vételi, és adatszolgáltatási kötelezettségek (MOHU portál, OKIRKAPU) olyan mértékű adminisztrációs terhet jelentenek, melyekkel a vállalkozások egy jelentős része nem, vagy csak nagyon nehezen tud foglalkozni.

Ennek következménye lesz, hogy vagy a feladat összetettsége, vagy információ hiánya, esetleg ellenállás miatt a vállalkozások egy jelentős része nem fogja megfizetni az EPR díjat.

A kevesebb kkv-kre hárított adminisztráció kevesebb hibalehetőséggel, könnyebb behajtással párosul.

5. Bevételek elaprózódnak, bizonytalanná válnak

Abban az esetben, ha a Magyarországon csomagolószer gyártó, forgalmazó vállalatok helyett a több ezerszeres számú csomagolást végző vállalkozással akarjuk megfizettetni a csomagolás EPR díját, a bevételek elaprózódnak, beszedésük bizonytalanná válik. A 2012. előtti időszakból jól ismerjük, hogy a termékdíj létezéséről a kisebb vállalkozások (szikvíz palackozók, méhészek, egyéb őstermelők, kisebb gyártó vállalatok) egy része nem is hallott, egy része nem is gondolta, hogy rá vonatkozna a szabályozás, így a termékdíj-fizetés is elmaradt. Ezek mellett a szabályozás hiányos ismerete is nehezíti a pontos megfizetést (pl. a palack után megfizeti, de amellet a címke, és a kupak már elmarad).

A 2012. év előtti termékdíj rendszer ismeretének fényében tehát leegyszerűsítve elmondható, hogy csak azok a vállalkozások fogják megfizetni az EPR díjat, amelyeknél van erre hajlandóság és megfelelő tudás.

Fontosnak tartjuk általában is, hogy minimálisra kell csökkenteni a rendszer alól bármilyen okból nem fizetők arányát. A szakmai tapasztalatunk szerint a szikvízes szakmában ez csak úgy valósítható meg eredményesen, ha csak az elkerülhetetlen adminisztrációval terheljük őket.

6. Ellenőrzés ellehetetlenül

A fenti okok miatt elmaradó EPR díj bevételeket az a tény sem változtathatja meg, ha az ellenőrzésre jelentős erőforrást biztosítanak. A helyszíni, vagy desk-auditok lefolytatása jelentős számú és magas ismeretekkel rendelkező revizort követel, melyre szakképzett állomány nem áll rendelkezésre, így a **több százezer kötelezett ellenőrzése rendkívül nehézkes, sőt lehetetlen. Az ellenőrzési kapacitás növelése további jelentős anyagi forrásokat vonna el a tényleges környezetvédelmi cél megvalósításától, ami egy kellő mélységben (kkv és mikro vállalkozások) átgondolt, szabályozással eredményesebb lehet.**

7. EPR Rendelet 11. § (1) bekezdés sem megoldás

A szikvíz töltő iparosok helyzetére nem jelent megoldást az EPR Rendelet 11. § (1) bekezdése szerinti szabályozás, az úgynevezett „eladótéri csomagolás” kivétele sem, hiszen ez esetben bizonyos fogyasztói csomagolás tekintetében az EPR kötelezettség a csomagolást végző részére csomagolószer értékesítőt terheli, aki viszont nem feltétlenül egyezik meg a csomagolószer gyártójával, első belföldi forgalomba hozójával, így ez egy újabb személyi kör kötelezettségét veti fel (pl. nagykereskedő, vagy kiskereskedő).

Azon kívül, hogy az ezzel kapcsolatos nyilatkozatások rendkívül nagy adminisztrációt igényelnek, nem is mindig lehetségesek (pl. nagykereskedelmi pénztári vásárlásnál), és ismételten az EPR bevételek elmaradásához vezetnek. Az előre látható, a mindennapi gyakorlatból adódó számos problémát így tudnánk megelőzni.

8. Versenyhátrányban a pontosan dolgozók

A fentiekben részletezettek miatt a figyelmetlenségből, információhiányból, vagy szándékosan elmaradt EPR díjak befizetése versenyhátrányt jelent a szakszerűen, és becsületesen teljesítő piaci szereplőknek, és egyben versenyelőnybe juttatja mindazokat, akik az EPR díjat nem fizetik meg, és a mögöttes adminisztrációt nem végzik el. **Ismerve az EPR díjtételek mértékét, ez a versenyelőny 2023. július. 1. napjától rendkívül jelentős lesz annak számára, aki nem fizeti meg a kiterjesztett gyártói felelősségi díjat.**

A jogkövető magatartás érdekében fontosnak tartunk minden olyan szabályozás felülvizsgálatát, amellyel csökkenthető a tévedésből, vagy a munkahelyi adottságokból való hibázás lehetősége. Minden olyan szituáció, ahol előre kódolva van a hibázás lehetősége.

Összegezve:

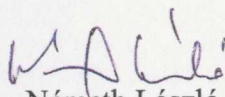
A fentiekben részletezettek alapján több okból is javasoljuk az EPR Rendelet csomagolás termékkörre vonatkozó módosítását aszerint, hogy **a termékdíj szabályozásnak megfelelően a csomagolási tevékenység helyett az EPR díjfizetésre kötelezett a csomagolószer gyártója, első belföldi forgalomba hozója vagy saját célú felhasználója legyen.**

Bízunk benne, hogy a fentiekben kifejtettek Önök számára is láthatóvá tették egy iparág sajátos környezetbarát jellegét. Bemutattuk az EPR Rendelet szabályai miatt rájuk váró nehézségek kezelésének egy, a mikrovállalkozások nagy számára is könnyebben teljesíthető szabályozás módját. Igény esetén szívesen felajánlunk egy szakértői egyeztetést.

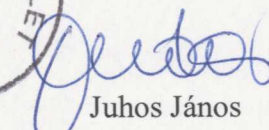
Kérjük Önöket, hogy a fentiekben részletezett véleményünket figyelembe véve járjanak el a jogszabály szövegének véglegesítésekor, hiszen ez a szabályozás nagyban befolyásolja, hogy a szikvíz meddig lesz a magyar örökség része, amelynek hagyományait átadni a jelen, megőrizni az utókor kötelessége.

Budapest, 2023. június 26.

Tisztelettel:

Németh László
IPOSZ elnöke

Juhos János
Békési Ipartestület elnöke

A levelet kapják még:

Agrárminisztérium

dr. Barad Andrea, főosztályvezető, EU és FAO Ügyek Főosztálya
andrea.barad@am.gov.hu

Kelemen-Zobor Enikő, Borászati és Kertészeti Főosztály
eniko.kelemen-zobor@am.gov.hu

Pallóné Dr. Kisérdi Imola
imola.kiserdi.pallone@am.gov.hu

Hungarikum Főosztály
hungarikum@am.gov.hu

Lezsák Sándor
<http://hungarikum.hu/hu/hungarikum-bizottsag>